

Fyrar utanför Hillekusten

Text: Margot Östlund

Trödjehällan med sin fyr (Foto: Lena Larsson)

Utanför våra kuster finns en mängd fyrar till fromma för sjöfarten, både den kommersiella och fritidsbåtarna. Dom fyrar som finns utanför vår kustremsa i Hille är den på Iggön, Skommarhällan, Trödjehällan och Skräddarhällan.

På Iggön finns en fyr som tillhör sjöfartsverket. Den uppfördes 1935 och är belägen på Iggöns östra strand. Det är egentligen en fiskefyr, men även handelssjöfarten har sin ledning av den.

Skommarhällans fyr är en fiskefyr. Den är en s.k. blyxfyr och kom till stånd då fiskarna på Eskön önskade hjälp med navigeringen under mörka höstnätter, när man varit ute med sina strömmingsskötar.

"John Wahlström, fiskare i Utvalnäs, satt i Gävleborgs läns fiskeriförbunds styrelse", berättar Rolf Möller, fiskare på Eskön, "och han kämpade för vår sak och lyckades utverka pengar för att bygga en fyr på Skommarhällan."

Fiskarlagen hjälptes åt att gjuta ett 2 meter högt fundament och sedan monterade Sven Karlsson och Erik Karlberg upp själva fyren av trävirke. Fyren försågs med 2 st. 100 kg tunga acetylenkastuber. Fyren tändes på hösten och släcktes före midsommar. Under den mörka årstiden lyste den med vitt, rött och grönt blinkande ljus och hjälpte fiskarna att hitta rätt bland grynnor och skär.

1989 överläts Skommarhällans fyr till Esköföreningen och från början av 1990-talet drivs den med batterier som laddas via solcell. Tändning och släckning sker med ett elektroniskt skymningsrelä som konstruerats av Per Larsson, som tillsammans med Staffan Löthman förtjänstfullt fungerar som "fyrvaktare" och ser till så det hela fungerar.

Trödjehällans agafyr uppfördes 1883 och tillhör sjöfartsverket. Det är en ledfyr för den s.k. Staffansleden innanför Vitgrund och Norrklabb.

Fyren på Skommarhällan (Foto: Tord Bodin)

På Hällgrundshällan, utanför Trödjehällan, fanns under tidigare år en fyrbåk. Sprintar finns fortfarande kvar i hällen och visar var båken var förankrad. Numera finns det mest en massa det är minst sagt avskräckande.

På Klubbskäret utanför Eskön finns ett gjutet fundament där det under några år runt förra sekelskiftet fanns en fyr. Det uppdagades dock ganska snart att fyren inte fyllde sin funktion fullt ut, på så sätt att den farled som den utmärkte var väldigt smal och ytterst svårseglad.

Fyren plockades därför ner och 1902 uppfördes i stället en agafyr på Skräddarhällan, nordost om Utvalnäsudde.

I februari 2006 har Sjöfartsverket uttalat att man behöver 60 miljoner kronor extra för att inte vara tvungen att släcka en stor del av Sveriges fyrar.

Sjöfarten använder sig numera av GPS-systemet för sin navigering och har inte alls samma behov av fyrar i de större farlederna, utan det begränsas till trånga farleder nära kusterna.

[Hillebygden, Nr. 2, 2006]